

MIESIĘCZNIK POLSKIEGO
ZWIĄZKU PSZCZELARSKIEGO

MAJ 2020

5

Cena 8,00 zł (w tym 8% VAT)

PSZCZELANZ *polski*

Jak rozliczyć
dofinansowanie
z KOWR?

str. 5

Jak prowadzić szkolenia
w czasie epidemii

str. 6

Mniszkowe El Dorado

str. 10

INDEKS 369551

9 770867 372206 05

ISSN 0667-3721

Apel do rolników
i sadowników w dobie
koronawirusa

str. 17

Vitaeapis w pasiece

Od kilku lat dostępny jest na rynku preparat o nazwie Vitaeapis. Został on opracowany dla złagodzenia skutków negatywnego działania chemicznych środków ochrony roślin, na jakie narażone są pszczoły podczas korzystania z kwitnących plantacji, na których stosowane były takie zabiegi, a także innych pozostałości tych zabiegów, jakie mogą znajdować się w pożytku zbieranym przez pszczoły na tych roślinach.

Działanie tego preparatu jest możliwe wtedy, kiedy zostanie on pobrany przez pszczoły do organizmu, a to najłatwiej uzyskać przez podawanie go jako domieszki do syropu stosowanego w podkarmianiu pszczół w różnych terminach i celach. Niekiedy, można ten preparat stosować jakby przy okazji, na przykład podczas dokarmiania pszczół przed zimą. Natomiast w okresie trwania sezonu, kiedy występują zagrożenia, że na plantacjach z których będą pszczoły zbierać interesujące je rodzaje pożytku, mogą być stosowane chemiczne zabiegi ochrony tych roślin, powinniśmy starać się udostępnić pszczołom ten preparat, stosując podawanie przygotowanego w tym celu syropu, zawierającego Vitaeapis.

Aby jak największa ilość pszczół w rodzinie brała udział w pobieraniu tego pokarmu zawierającego środek wspomagający, najlepiej podawać go w formie oprysku, co powoduje, że opryskane nim pszczoły czyszczą się nawzajem, a przy okazji duża ich ilość pobiera ten syrop do organizmu. Przy podaniu tej ilości syropu do podkarmiaczki, w czynności przeniesienia go do plastrów, brałaby udział określona grupa pszczół z tej rodziny, a pewna część mogłaby wcale nie mieć kontaktu z preparatem, gdyż wykonywałyby one w tym czasie inne prace w ulu lub poza nim.

Mając już pozytywne doświadczenia ze stosowania tego preparatu w latach poprzednich, w sezonie ubiegłym postanowiłem obserwacje nad preparatem Vitaeapis prowadzić w sposób bardziej uporządkowany, aby można wyniki tych obserwacji przekazać właśnie w formie artykułu, który zawierałby fakty należycie udokumentowane, oraz grupę porównawczą wyodrębnioną z tej samej pasieki, gdzie stosowany był Vitaeapis.

W przedstawianym sezonie, pasieka liczyła 74 rodziny pszczele, z czego została wyodrębniona grupa porównawcza w ilości 14 rodzin, w której stosowano te same zabiegi, mające na celu ochronę zdrowotności pszczół, co w całej pasiece, oprócz pre-

paratu Vitaeapis, który stosowany był tylko w pozostałych 60 rodzinach.

Pierwsze zabiegi lecznicze zostały przeprowadzone w pasiece już 20 kwietnia i wówczas pszczoły zostały potraktowane kwasem mrówkowym, przy użyciu nasyconych nim tamponów, z których trwało systematyczne jego odparowywanie, odpowiednio rozłożone w czasie. Ten zabieg przeprowadzany był na wszystkich rodzinach w pasiece, także na tych, które stanowiły grupę porównawczą dla obserwacji działania Vitaeapis-u. Następnym zabiegiem, już tylko na grupie 60 rodzin, którą będziemy określać jako grupa zasadnicza, było zastosowanie Vitaeapis-u 7 maja, co miało związek z początkiem kwitnienia rzepaku, na którym pszczoły mogłyby mieć możliwość spotkania się z chemicznymi substancjami, stosowanymi do ochrony tych plantacji.

W tych też rodzinach 20 maja powtórnie został zastosowany Vitaeapis w formie oprysku, gdyż ta forma pozwala na użycie stosunkowo niewielkiej ilości syropu, a mimo to styczności wielu osobników rodziny pszczelej z zawartym w tym syropie preparatem. Mając możliwość porównywania rodzin, w których preparat był stosowany, z rodzinami stanowiącymi grupę porównawczą, będącą na tym samym pasieczysku, można wyraźnie obserwować zwiększoną żywotność i pracowitość rodzin potraktowanych Vitaeapis-em.

Kolejnym zabiegiem leczniczym zastosowanym w całej pasiece, było wykonanie oprysku rodzin mieszanką zawierającą jaskótcze ziele. Zabieg ten został wykonany 17 czerwca z wykorzystaniem niewielkiej przerwy w pożytku jaki aktualnie trwał, tak aby jego wykonywanie nie wprowadzało dużego zamieszania i nie stanowiło przeszkody w aktywnej pracy rodzin w tym okresie. Mieszanka taka składa się z wywaru jaskótczego ziele w wodzie z dodatkiem spirytusu i ma za zadanie głównie działanie przeciw nosemozie. Podobnie jak z każdym patogenem, tak i nosezę należy traktować skutecznym preparatem, aby nie dopuścić do dużego zainfekowania rodziny, gdyż w takim przypadku rodziny zostaną zahamowane w rozwoju i znacznie obniża się w nich chęć do pracy i aktywności.

Szczegółowe przygotowanie wywaru z jaskótczego ziele, opisane było w numerze 7. „Pszczelarza Polskiego” z 2010 r., str. 17 i 18. Kolejnym zabiegiem, tym razem już przeciw warrozie, było zastosowanie kwasu

mrówkowego, z użyciem jako parownika nasyconych nim tamponów, typu podpaska damska, które w tej roli doskonale się sprawdzają.

W kolejności następnej, ale tylko w części zasadniczej pasieki, a więc w 60 rodzinach, bez grupy porównawczej, został zastosowany Vitaeapis w dwóch kolejnych terminach. Pierwszy to 19 sierpnia, i było to zastosowanie go w syropie do podkarmiaczki, jako wstępne przygotowywanie zapasów zimowych. Chodzi tu o zadbanie, aby pokolenia pszczoł, które będą stanowiły główną część tych osobników, które będą zimowały, były do tego dobrze przygotowane. Także w partii syropu zadanej 26 września został zastosowany Vitaeapis Premium, głównie z tej przyczyny, że przedłużający się okres dobrej pogody i utrzymujące się czerwienie matek, przedłużyły także czas, w jakim mogło trwać namnażanie się warrozy i większe jak w innych sezonach, wypracowywanie się pszczoł, spowodowane ich dłuższą niż normalnie aktywnością. Wymagało to wykonania jeszcze jednego zabiegu przeciw warzowemu 2 października, który polegał na zamglawieniu rodzin przy użyciu dyfuzora, mieszanką składającą się z kwasu szczawiowego, tymolu i spirytusu, co miało na celu likwidację tych pasożytów warrozy, które miały możliwość się rozmnożyć z powodu przedłużającego się sezonu aktywności pszczoł i związanym z tym przedłużonym okresem utrzymywania się czerwii w rodzinach. W 14 rodzinach tworzących grupę porównawczą dla prowadzonych obserwacji zastosowano dodatkowo przeciw warzowie preparat o nazwie Apiguard, co jednak nie wpłynęło w znaczący sposób na ich stan, w porównaniu do grupy zasadniczej.

Tak przygotowane rodziny poszły do zimowli, która w tym sezonie daleko odbiegała od tego co można by nazwać typowym. Łatwiej byłoby stwierdzić, że zimy w tym roku raczej nie było, a tylko okres, kiedy z powodu istniejących warunków, pszczoły zmuszone były ograniczyć swoją aktywność. Taka sytuacja nie sprzyjała spokojnej zimowli i wciąż powodowała pewną aktywność pszczoł, co ma niewątpliwie wpływ na ich długowieczność i kondycję, która potrzebna jest, aby w okresie wiosennym zapewnić nie tylko trwanie, ale dalszy rozwój rodzin w nowym sezonie.

Można już dziś dokonać oceny rodzin po zimowli, biorąc pod uwagę te działania, jakie były wykonywane dla ich zdrowia i kondycji, a które zostały wyżej wymienione i omówione. Ogólnie trzeba powiedzieć, że w pasiece nie zanotowano upadku rodzin w okresie zimy. Wszystkie ten okres przetrwały, jednak można wyraźnie zauważyć różnice w stanie rodzin z grupy zasadniczej, a tymi które były grupą porównawczą.

Różnica ich traktowania polegała głównie na tym, że w grupie porównawczej nie stosowano w sezonie preparatu Vitaeapis, tak jak w grupie zasadniczej, a poza tym, obsługa ich była taka sama. Można więc z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że różnice stanu rodzin, jakie są widoczne po okresie zimowli, wynikają przede wszystkim z działania tego prepara-

tu. Wyraźnie daje się zauważyć, że 60 rodzin stanowiących grupę zasadniczą, to rodziny w dobrej kondycji, dające gwarancję rozwoju i nadzieję na korzyści ze zbliżającego się sezonu pszczelarskiego, natomiast w grupie porównawczej 10 rodzin jest wyraźnie słabszych od tych z grupy zasadniczej, a 4 są w stanie wymagającym raczej ich połączenia, gdyż same na pewno nie zdążą rozwinąć się tak, aby wykorzystać zbliżające się pożytki.

Z obserwacji sytuacji w różnych pasiekach, zwłaszcza mniejszych, gdzie likwidacja kilku rodzin stanowi duży procent w stosunku do całego stanu pasieki, rodziny takie są ratowane i zasilane. Jednak z powodów ekonomicznych jak i bezpieczeństwa, takie postępowanie nie jest racjonalne. Po pierwsze, ratowanie takich słabych rodzin wymaga dużo zachodu i poświęcenia mało efektywnego czasu, a dodatkowo, stanowi zagrożenie, że rodziny takie mogą ulegać rabunkom i stanowią element negatywny w środowisku, w jakim funkcjonuje pasieka. Lepiej więc takie jednostki połączyć, co ułatwi im rozwój i przetrwanie, a uzupełnienia stanu liczbowego pasieki wykonać wtedy, kiedy będzie to efektywne i czasem nawet korzystne, na przykład jako forma rozładowania nastroju rojowego, jaki może się czasem pojawić.

Obserwacje przedstawione w tym opracowaniu pokazują, że preparat Vitaeapis ma korzystny wpływ na stan rodzin pszczelich i zagrożenia wynikające z obecności chemicznych substancji, z jakimi mają pszczoły styczność w trakcie pracy, głównie na plantacjach upraw rolnych i sadowniczych. Z tego co wiadomo, cały czas trwają prace nad doskonaleniem tego preparatu przez jego pomysłodawcę i producenta. Brak negatywnych skutków jego stosowania, to wielka szansa dla pszczoł i pozostaje tylko dopracowanie najważniejszych terminów jego stosowania, które jak nie będą wynikały ze ściśle określonego terminu kalendarzowego, ale wynikały będą z konkretnej sytuacji w terenie związanej z obecnością i terminami zakwitania plantacji upraw rolnych i sadowniczych dających pożytek, a na których mogą być stosowane chemiczne zabiegi ochrony roślin. Wymaga to dobrego rozeznania przez pszczelarza terenu na którym pracują jego pszczoły i wykorzystania tej wiedzy, przy ustalaniu ilości i terminów stosowania Vitaeapis-u w pasiece.

*Z pszczelarskim pozdrowieniem
Czesław Skrzek
mistrz pszczelarski, Wola Solecka, woj. mazowieckie*